

# TEch

Núm. 16. desembre de 2007

Recursos d'Informació en Ciència i Tecnologia

<http://bibliotecnica.upc.edu/tech>Servei de Biblioteques i Documentació  
UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

En aquest número del *TEch*, a més de destacar els recursos d'informació especialitzats en edificació disponibles a *Bibliotècnica per matèries*, també hi trobareu informació sobre les recomanacions per a l'establiment de l'NBU (Nom Bibliogràfic Únic), unes recomanacions a tenir en compte pels autors membres de la UPC a l'hora de triar una forma normalitzada del seu nom personal i filiació institucional.

El Servei de Biblioteques i Documentació agrairà rebre comentaris i reflexions sobre els continguts d'aquest nou *TEch*.

## Nom Bibliogràfic Únic a la publicació científica: recomanacions d'elaboració

Els grups d'investigació EC3 de la Universidad de Granada y Análisis Cuantitativos de Ciencia y Tecnología del CINDOC-CSIC han elaborat per a la FECYT unes pautes adreçades als investigadors espanyols sobre com normalitzar els seus noms personals i institucionals en les publicacions científiques ([http://biblioteca.unex.es/PDF/nombre\\_autor.pdf](http://biblioteca.unex.es/PDF/nombre_autor.pdf)).

Prenent com a referència aquest document, el Servei de Biblioteques i Documentació ha elaborat unes recomanacions per al personal docent i investigador de la UPC a l'hora de triar un Nom Bibliogràfic Únic (NBU), és a dir, una forma normalitzada del seu nom personal i filiació institucional.

Quan s'empren signatures diferents en les publicacions científiques se'n dificulta la posterior recuperació i visibilitat en les bases de dades bibliogràfiques i en altres sistemes d'informació, com també disminueix la visibilitat de les citacions que se'n puguin fer. Per aquest motiu, les recomanacions ofereixen informació sobre com evitar pràctiques que puguin generar noms bibliogràfics divergents: menció d'un o dos

cognoms, inclusió de noms compostos amb o sense inicials, inclusió o ommissió de partícules entre els elements dels noms (articles, preposicions...), menció de la universitat i de les seves unitats en diferents llengües o sota formes completes i abreujades, etc.

Per altra part, les indicacions donades als investigadors també permeten eludir indexacions incorrectes dels seus noms a les bases de dades que utilitzen únicament sistemes d'indexació basats en l'estructura dels noms anglosaxons.

Finalment, aquestes pautes detallen altres aspectes relacionats amb la presentació de l'NBU com són l'ordenació i puntuació dels seus elements, com també la inclusió de l'adreça postal de l'autor.

S'espera que aquestes recomanacions puguin ser útils per aconseguir una recuperació exhaustiva de tota la producció científica dels investigadors de la UPC i així s'eviti la pèrdua d'informació que comporta l'existència de noms personals i institucionals duplicats sota formes i llengües diferents.

<http://bibliotecnica.upc.edu/FullsAcces/>

## Nou e-portal sobre el Código Técnico de la Edificación

La biblioteca de l'EPSEB ha creat un nou e-portal sobre el Código técnico de la edificación (CTE). “E-” perquè incorpora tota la informació en format digital i “portal” perquè pretén ser l'entrada principal a tot allò que implica el nou codi. El CTE va entrar en vigor el 29 de març del 2006 amb l'objectiu de millorar la qualitat i promoure la innovació i la sostenibilitat en l'edificació. El codi es divideix en dues parts, ambdues de caràcter reglamentari. La primera conté les disposicions i condicions generals d'aplicació del CTE i les exigències bàsiques que han de complir els edificis. La segona està formada pels anomenats Documents Bàsics (DB), centrats en el coneixement consolidat de les diferents tècniques constructives per al compliment de les exigències bàsiques del CTE.

El portal inclou el text complet del codi i també facilita l'accés a bases de dades especialitzades amb cerques predeterminades sobre el CTE, que permeten trobar articles de revista i altres documents d'interès sobre aquest tema. Entre les bases de dades seleccionades

destaquen la base de dades bibliogràfica CSIC-ICYT, produïda pel Centro de Información y Documentación Científica (CINDOC) del CSIC en l'àmbit de la ciència i la tecnologia, i el catàleg en línia del fons de monografies, capítols de revistes i fons antic de la Biblioteca del Colegio Oficial de Arquitectos de Madrid (COAM). Quan se selecciona la base de dades, es genera la cerca sobre el CTE, de manera que s'ofereixen resultats permanentment actualitzats.

El portal també inclou el quadre d'equivalències i normatives derogades i un apartat de notícies.

L'objectiu últim d'aquest web és oferir una eina de recolzament al nou model d'aprenentatge que promou l'Espai Europeu d'Educació Superior, concretament en l'àmbit de l'edificació. La biblioteca de l'EPSEB espera que aquest nou e-portal sigui d'interès per a tots els usuaris.

<http://eprints.upc.edu/cte/>

## BIBLIOTÈCNICA per MATÈRIES

[bibliotecnica.upc.edu/acmat](http://bibliotecnica.upc.edu/acmat)

# Recursos d'informació en edificació

L'apartat d'Edificació de *Bibliotècnica per matèries* ofereix una selecció de recursos electrònics realitzada per bibliotecaris de la UPC especialistes en fons d'informació d'aquesta disciplina. El seu objectiu principal és donar suport a professors i investigadors d'aquesta àrea de coneixement davant d'una necessitat d'informació concreta. *Bibliotècnica per matèries* s'estructura en àrees que van del més general al més concret i que apareixen a l'esquerra de la pantalla. Un cop seleccionada cadascuna de les diferents matèries, apareixen, a la dreta de la pantalla, els recursos corresponents. És important destacar el signe + al costat d'algunes matèries: indica que hi ha més submatèries amb més recursos associats.

Entre els tipus de recursos que es poden trobar en l'apartat d'Edificació, destaquen els següents:

### Bases de dades

Les bases de dades són una eina bàsica per conèixer què s'ha publicat sobre un tema concret a les revistes especialitzades (moltes de les quals són consultables en text complet a les biblioteques de la UPC). Per a l'elaboració d'una recerca exhaustiva i actualitzada en un tema d'estudi, resulta imprescindible la consulta de les diferents bases de dades disponibles a Bibliotècnica.

- **COAM.** Catàleg en línia que permet conèixer el fons de monografies, capítols de monografies, articles de revistes i fons antic de la Biblioteca del Colegio Oficial de Arquitectos de Madrid. Inclou el buidatge exhaustiu de més d'una trentena de revistes especialitzades en arquitectura, construcció i urbanisme publicades a l'Estat espanyol i un buidatge selectiu d'articles sobre Madrid (obres i projectes) i arquitectes madrilenys apareguts a altres revistes espanyoles i estrangeres.

- **Construdoc Legislació.** Base de dades del Centre de Documentació Josep Renart (Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Catalunya). Conté referències de totes les disposicions legals sobre construcció, tant autonòmiques, estatals, com europees. Es poden trobar les disposicions més importants a text complet. Accessible des de les biblioteques EPSEB, ETSAB i ETSAV.

- **CSIC-ISOC i CSIC-ICYT.** Les bases de dades del Consejo Superior de Investigaciones Científicas són especialment útils per buscar informació publicada des del 1975 a revistes científiques espanyoles especialitzades en temàtiques molt diverses. CSIC-ISOC se centra en tots els aspectes de les ciències socials i humanitats (incloent arquitectura i art) i CSIC-ICYT tracta la ciència i la tecnologia (incloent construcció). Aquestes bases de dades proporcionen també informació sobre informes, comunicacions, actes de congressos...

ICONDA és una base de dades d'àmbit internacional especialitzada en la construcció, l'enginyeria civil i l'arquitectura

- **ICONDA.** Eina especialment adequada per trobar informació de publicacions especialitzades (revistes, llibres, reports, conferències, tesines i literatura no convencional) del camp de la construcció, l'enginyeria civil i l'arquitectura. És d'àmbit internacional i amb cobertura des del 1976.
- **Registre ITEC de materials.** Registre realitzat per l'Institut de Tecnologia de la

Construcció de Catalunya. Permet obtenir informació exhaustiva sobre diversos aspectes de l'indústria de la construcció a Catalunya.

### Revistes electròniques

A través de Bibliotècnica es pot accedir al text complet de les revistes electròniques de l'àrea d'edificació, majoritàriament, de grans paquets editorials (Elsevier, MIT Press, etc.). També hi ha enllaços a revistes electròniques gratuïtes i a revistes publicades pels col·legis d'arquitectes tècnics de l'Estat. En aquests moments són accessibles més de 30 títols de revistes d'àmbit nacional i internacional. Cal destacar que algunes revistes electròniques permeten rebre els sumaris dels nous números a la bústia del correu electrònic a través de la base de dades de sumaris del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC): <http://sumaris.cbuc.es>

### Llibres electrònics

En aquest apartat s'accedeix a una selecció de llibres oferts per diferents proveïdors dels quals destaquen els diccionaris especialitzats en art i arquitectura de la col·lecció Oxford Reference Online, els llibres publicats per Edicions UPC, com també llibres digitals d'accés lliure a través d'Internet com, per exemple:

- *CTE: Código técnico de la edificación: partes I y II*
- *Diccionario visual de la construcción*
- *Libro blanco: título de grado en ingeniería de edificación*
- *Plec de prescripcions tècniques dels estudis de programació d'urbanització i d'edificació*
- *Plec de prescripcions tècniques dels projectes executius d'urbanització i d'edificació*

### Recursos web

A través de Bibliotècnica per matèries també es poden trobar pàgines web que els bibliotecaris temàtics han seleccionat seguint criteris de qualitat. En aquest apartat es troben majoritàriament adreces d'organitzacions nacionals i internacionals relacionades amb l'edificació.

Les biblioteques conviden a tots els professors i estudiants a suggerir recursos web per incloure'ls a *Bibliotècnica per matèries*.

Els recursos de Bibliotècnica també es poden consultar des de fora de la xarxa UPC utilitzant el servei d'accés remot: <http://bibliotecnica.upc.edu/remot>

### Altres serveis

Des de *Bibliotècnica per matèries* també es poden sol·licitar altres serveis com les **sessions de formació** en l'ús de recursos concrets (bases de dades, gestors de referències, etc.) o les sessions integrades en una assignatura (es col·labora amb el docent per ajudar, per exemple, a realitzar un treball de curs). Per a aquells estudiants que estan elaborant el projecte final de carrera, la biblioteca ofereix una assignatura semipresencial de tres crèdits. Per obtenir més informació sobre les sessions, només cal adreçar-se a la biblioteca o consultar l'adreça: <http://bibliotecnica.upc.es/sesfor>.

El **Servei d'Informació Especialitzada** és un servei orientat a respondre consultes especialitzades sobre una de les àrees de coneixement de la UPC. En un màxim de 48 hores, un bibliotecari temàtic contacta amb el sol·licitant per resoldre la consulta o, si aquesta és complexa, indicar el termini de resposta aproximat: <http://bibliotecnica.upc.edu/pregunta>

# Una proposta per integrar les Habilitats Informacionals a la docència de la UPC

La majoria dels estudiants arriben a la Universitat amb poques competències en l'accés i l'ús de la informació. Només alguns saben localitzar informació rellevant, tenen criteri per avaluar la qualitat d'un recurs d'informació trobat o per interpretar la referència d'un article. Els treballs de recerca plantejats pels professors en el marc de les assignatures són una bona oportunitat per ensenyar als estudiants quina és la diferència entre navegar per la xarxa i utilitzar només Google o fer una cerca exhaustiva i de qualitat en diverses fonts d'informació de rellevància reconeguda.

D'aquesta manera, a través de les tasques i exercicis proposats i amb l'ús dels recursos adequats, el professor pot contribuir a la millora de les habilitats informacionals dels estudiants o, dit d'una altra manera, ajudar-los a adquirir coneixements en la cerca d'informació, l'organització eficient de la informació localitzada i la comunicació de la informació, de forma oral i escrita.

Una activitat ben dissenyada pot desenvolupar les habilitats de recerca i millorar la qualitat dels treballs dels estudiants; és doncs una excel·lent oportunitat d'aprenentatge actiu, en

sinergia amb el nou Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

**Els treballs de curs es converteixen, sovint, en una bona oportunitat d'ensenyar-los que una cerca d'informació no es limita només a utilitzar Google...**

A continuació, es presenten algunes recomanacions que el professorat pot tenir en compte a l'hora de desenvolupar tasques que requereixin l'accés i l'ús a la informació científicotècnica:

- No es pot donar per suposat que els estudiants universitaris ja tenen adquirides les habilitats informacionals.
- Les competències vinculades a l'objectiu del treball de recerca han d'estar ben identificades.
- És aconsellable dividir la tasca que hauran de fer els estudiants en diferents fases: definició del tema del treball, dels objectius, presenta-

ció d'un llistat de paraules clau rellevants, etc.

- Cal plantejar un treball suficientment flexible per permetre l'ús simultani de diversos recursos d'informació.
- Cal assegurar-se que els recursos d'informació estan fàcilment disponibles per realitzar el treball (es poden reservar documents a la biblioteca).
- És molt recomanable facilitar als estudiants una llista de recursos d'informació rellevants per a l'elaboració de l'activitat proposada. A *Bibliotècnica per matèries* (<http://bibliotecnica.upc.edu/acmat/>) es pot trobar una selecció de recursos organitzats per àmbits temàtics. A més, el personal bibliotecari pot ajudar a fer una selecció encara més acurada.
- També és interessant mostrar als estudiants com evoluciona un determinat tema en la comunicació científica, fent-los cercar, per exemple, el mateix tema al llarg dels anys.
- És important transmetre als estudiants la necessitat de fer un ús ètic i legal de la informació.

A més d'aquestes recomanacions, les biblioteques de la UPC ofereixen una àmplia oferta d'activitats formatives en habilitats in-

formacionals: activitats per als estudiants de 1r i 2n cicle, per als màsters oficials i per als programes de doctorat, ja sigui amb la participació puntual de bibliotecaris en assignatures impartides pel PDI o impartides íntegrament per bibliotecaris.

En la mateixa línia però adreçat només al professorat, les biblioteques ofereixen també el taller "Habilitats informacionals i recursos per a l'aprenentatge i la recerca en l'EEES" en el marc de l'oferta formativa de l'Institut de Ciències de l'Educació i amb l'objectiu de donar suport a totes les iniciatives docents que plantegin desenvolupar les habilitats informacionals dels estudiants.

**Eudard Minobis**  
Biblioteca de l'ETSAB  
[eudard.minobis@upc.edu](mailto:eudard.minobis@upc.edu)

**Marta Roca**  
Serveis Generals de Biblioteques  
[marta.roca@upc.edu](mailto:marta.roca@upc.edu)

## Novetats a E-prints UPC: interoperabilitat amb Fènix i estadístiques de consulta

E-prints UPC, el dipòsit d'UPCommons que recull les publicacions dels investigadors és, des de fa uns mesos, interoperable amb **Fènix**, l'aplicació de gestió de la recerca de la UPC. Mensualment i de forma automàtica, la referència bibliogràfica de qualsevol document introduït a E-prints UPC (un article de revista, un report de recerca, una comunicació presentada en un congrés, etc.) es traspasa automàticament a **Fènix**. D'aquesta manera, l'investigador no ha d'introduir dues vegades (a Fènix i a E-prints UPC) les dades d'una mateixa publicació.

Per altra banda, s'ha incorporat també un nou mòdul d'estadístiques que mostra, per a cada document, el nombre de consultes fetes

(per any, per mes, per país, etc.) i, per a tot el dipòsit, el rànquing dels documents més consultats.

E-prints UPC continua creixent i introduint millores per assolir el seu objectiu que consisteix en augmentar l'accessibilitat, la visibilitat i l'impacte de les publicacions de recerca generades a la UPC, així com també garantir-ne la normalització i preservació.

Els membres de la UPC interessats en dipositar les seves publicacions en accés obert a E-prints UPC han d'adreçar la seva sol·licitud a: [info.biblioteques@upc.edu](mailto:info.biblioteques@upc.edu) o contactar amb qualsevol de les biblioteques.

<http://upcommons.upc.edu/e-prints>

## Nous *Fulls Accés* sobre la publicació científica

El Servei de Biblioteques i Documentació ha publicat recentment nous *Fulls Accés* amb informació sobre diferents aspectes relacionats amb la publicació científica. Aquests fulls informatius es troben disponibles a Bibliotècnica:

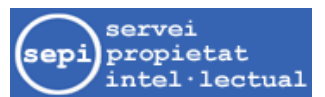
- **"Com conèixer el factor d'impacte d'una revista i el nombre de citacions que rep un article científic?"** Es defineixen els indicadors factor d'impacte i índex de citacions i s'explica com obtenir-los a partir de la consulta de les bases

de dades del Web of Knowledge (ISI) disponibles a Bibliotècnica.

- **"Com calcular el quartil d'una revista?"** S'explica com obtenir aquest indicador bibliomètric que sovint cal fer constar a l'hora de presentar sol·licituds a organismes oficials, per tal d'acreditar la producció científica.

<http://bibliotecnica.upc.edu/FullsAcces>

## El SEPI respon



## Es poden dipositar els articles ja publicats a UPCommons?

Quan un investigador vol difondre en obert els seus articles ja publicats autoarxivats en un dipòsit institucional com és UPCommons (<http://upcommons.upc.edu>) o en la seva web personal, el primer que ha de fer és comprovar què va signar en el full de cessió de drets (*Copyright transfer agreement*) o quines normes de publicació té la revista on va publicar l'article.

És molt important fer una lectura acurada d'aquests documents abans de signar-los així com conservar-los (juntament amb la darrera versió de l'article) ja que és en aquests on s'estableix sota quines condicions es publica l'article, i on s'especifica si s'han cedit els drets d'explotació totalment o parcial i si aquesta cessió s'ha fet de forma temporal o permanent.

Si no es conserva la documentació que es va signar amb l'editorial, l'autor sempre pot posar-se en contacte amb la revista editora o bé consultar la base de dades del projecte SHERPA/RoMEO (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo.php>), que proporciona informació sobre les polítiques de drets d'autor de quasi totes les editorials científicotècniques del món (Elsevier, IEEE, Springer-Verlag, Institute of Physics, American Mathematical Society, Association for Computing Machine, etc.) i indica de forma clara si aquestes permeten als autors l'autoarxiu dels articles (ja sigui la versió preprint, la versió postprint o totes dues) per incrementar la visibilitat de les seves publicacions. Tal com es pot comprovar a SHERPA/RoMEO (<http://romeo.eprints.org/stats.php>) el 92% de les editorials ja accepten algun tipus d'autoarxiu (el 62% accepten que es dipositin els postprints i el 29% els preprints).

Cal tenir en compte que tot i que les revistes normalment demanen als autors una cessió en exclusiva dels drets d'explotació dels seus articles, sovint els permeten l'autoarxiu de la versió corregida de l'article posterior a la revisió per parells (postprint) sempre que aquest es porti a terme sense cap afany de lucre i, per tant, no comporti cap perjudici per a l'explotació normal de la revista. Addicionalment, algunes revistes estableixen altres condicions com pot ser la difusió de l'article després d'un període d'embargament determinat o sempre que s'inclougi l'adreça web de la revista editora original.

Tal com estableix l'article 50 de la Llei de propietat intel·lectual ([http://noticias.juridicas.com/base\\_datos/Admin/rdleg1-1996.html](http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/rdleg1-1996.html)), els autors que no hagin fet una cessió en exclusiva poden explotar les seves obres d'acord amb els termes de la cessió. Tanmateix, quan la cessió sigui en exclusiva, els autors sempre poden negociar amb les entitats editores excepcions per tal que se'ls permeti difondre l'article posteriorment a la publicació a la revista. En relació amb això, són aconsellables les recomanacions del projecte RoMEO ([http://www.lboro.ac.uk/departments/ls/disresearch/romeo/RoMEO\\_Deliverables.htm](http://www.lboro.ac.uk/departments/ls/disresearch/romeo/RoMEO_Deliverables.htm)), ja que orienten als autors sobre com poden retenir els drets d'explotació dels seus treballs necessaris per poder difondre'ls després a través dels dipòsits electrònics.

<http://upcommons.upc.edu>  
<http://bibliotecnica.upc.edu/sepi>

**FEED**  
back

**TEch**  
Aportacions i/o suggeriments: [Info.biblioteques@upc.edu](mailto:Info.biblioteques@upc.edu)  
Redacció d'aquest número: Trini Castillo, Núria Castillo, Remei García, Eudard Minobis, Ester Badia, Montse Hidalgo, Marta Roca, Laia Lorenzo, Marta López i Anna Rovira.  
Servei de Biblioteques i Documentació. UPC  
Tel. 934 016 079